

Dosarul nr.3ra-230/2021

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (Gh. Stratulat)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (M. Guzun, Gr. Dașchevici, A. Bostan)

Î N C H E I E R E

14 aprilie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Svetlana Filincova
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată înaintată de Beltei Victor împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind recunoașterea ilegalității refuzului, obligarea eliberării informației, recalcularea pensiei și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 11 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 08 mai 2018, Beltei Victor a depus cerere de chemare în judecată, ulterior concretizată, împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la recunoașterea ilegală a refuzului, obligarea eliberării informației, recalcularea pensiei și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, a activat în cadrul Serviciului de Protecție și Pază de Stat, iar la 30 mai 2017, prin ordinul nr. 128p/r i-a fost acceptată demisia din funcție, fiindu-i calculată vechimea în muncă de 25 ani 08 luni și 13 zile. Cu referire la art. 13 lit. a) și 14 lit. 1) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și trupele organelor afacerilor interne, a indicat că pensia acestuia urmează să constituie 56 % din suma soldei, menționând că beneficiază de pensie pentru vechime în muncă stabilită din 31 decembrie 2016, însă și după această dată a mai activat în câmpul muncii până la 31 mai 2017, motive pentru care, la 02 iunie 2017 s-a adresat cu cerere către pârât în vederea recalculării pensiei, iar la 28 iunie 2017 a recepționat refuzul pârâtului.

A relatat că, deoarece a avut referitor la răspunsul primit, la 16 martie 2018 a mai depus o cerere în adresa pârâtului, invocând noi solicitări, și anume, prezentarea informațiilor detaliate referitoare la cuantumul procentual din care i s-a format pensia

pentru vechime în muncă și, în cazul în care acesta este inferior celui de 56 %, recalcularea acesteia, solicitarea dată a fost respinsă din nou de către pârât pe motiv că cerințele au fost înaintate repetat.

A menționat că, refuzul pârâtului este ilegal, deoarece cerințele expuse în cererea din 16 martie 2018 diferă de cele precedente, iar refuzul pârâtului de a recalcula pensia stabilită contravine legislației pertinente.

A solicitat reclamantul, inclusiv prin cererea de concretizare a pretențiilor, recunoașterea ca fiind ilegal refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. B-629/18 din 19 aprilie 2018, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i elibereze informațiile detaliate referitoare la quantumul procentual din care s-a format pensia pentru vechime în muncă (formula de calcul a pensiei stabilite reclamantului), obligarea recalculării pensiei reclamantului în legătură cu activitatea în câmpul muncii peste plafonul legal stabilit pentru vechime în muncă și încasarea din contul pârâtului a sumei de 10 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărârea din 29 martie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru a fost admisă parțial acțiunea depusă de Victor Beltei, a fost recunoscut ilegal refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. B-629/18 din 19 aprilie 2018, a fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să elibereze reclamantului informații privind calculul procentual din care s-a format pensia pentru vechime în muncă și să-i recalculeze lui Victor Beltei pensia în legătură cu activitatea peste plafonul de pensionare până la data depunerii cererii prealabile din 16 martie 2018, în rest, acțiunea a fost respinsă (f.d.55).

La 09 aprilie 2019, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 29 martie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, ulterior la 24 iunie 2019 a prezentat motivarea cererii de apel, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii.

Prin decizia din 11 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale (f.d.75, 76 - 82).

La 10 octombrie 2019, Casa Națională de Asigurări Sociale, a depus cerere de recurs nemotivată, iar la data de 11 noiembrie 2019 a depus recurs motivat, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și emiterea unei decizii noi.

Prin decizia din 18 decembrie 2019 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, casată integral decizia din 11 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Victor Beltei împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la recunoașterea ilegală a refuzului, obligarea eliberării informației, recalcularea pensiei și repararea prejudiciului moral, cu restituirea cauzei Curții de Apel Chișinău (f.d.108 - 114).

Prin încheierea din 10 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Victor Beltei împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la recunoașterea ilegală a refuzului, obligarea eliberării informației, recalcularea pensiei și repararea prejudiciului moral a fost ridicată de la examinare și remisă în instanța de fond pentru redactarea/anexarea hotărârii integrale (f.d.127 - 129).

Prin decizia din 11 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și menținută hotărârea din 29 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d.103, 164 - 173).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a conchis că Beltei Victor este îndreptățit să solicite furnizarea informației privitor la formula de calcul a pensiei sale, informație ce este deținută de către autoritatea Casa Națională de Asigurări Sociale, care la rândul său, prin prisma prevederilor Legii privind accesul la informație nr. 982 din 11 mai 2000, este ținută să furnizeze informația respectivă, solicitantul informației fiind subiectul datelor cu caracter personal ce se conțin în aceste informații.

Prin urmare, instanța de fond corect a ajuns la concluzia ilegalității răspunsului nr. B-629/18 din 19 aprilie 2018, prin care Casa Națională de Asigurări Sociale și-a exprimat refuzul de a examina cererea reclamantului din 16 martie 2019, și a obligat autoritatea pârâtă să furnizeze informația solicitată.

Instanța de apel a concluzionat în privința temeiniciei pretenției privind recalcularea pensiei, deoarece prevederile art. 13 lit. a), art. 14 lit. a), art. 18, art. 44 alin. (1), (2), art. 51 alin. (1), (2) și art. 61 alin. (2) din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, prevăd expres posibilitatea recalculării pensiei în cazul survenirii unor circumstanțe ce cauzează modificarea mărimii pensiei, la caz fiind cert faptul că au survenit circumstanțe care modifică mărimea pensiei și, respectiv, generează recalcularea acesteia, și anume desfășurarea serviciului în cadrul Serviciului de Protecție și Pază de Stat ulterior stabilirii inițiale a pensiei, perioadă ce urmează a fi inclusă în vechimea în muncă. Or, continuarea activității după stabilirea pensiei a generat modificarea drepturilor salariale ale lui Beltei Victor, dar și a vechimii totale în serviciu.

În asemenea circumstanțe, instanța de apel a remarcat că instanța de fond corect a aplicat normele de drept, a dat apreciere completă obiectivă și sub toate aspectele probelor.

Instanța de recurs atestă că la materialele cauzei lipsește dovada recepționării dispozitivului deciziei 11 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

La 09 decembrie 2020 (data de pe plicul poștal) Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs nemotivat împotriva deciziei 11 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei constatăte cu emiterea unei decizii noi (f.d.175).

La 21 decembrie 2020, prin intermediul poștei electronice, instanța de apel expediat părților la proces copia deciziei motivate din 11 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică (f.d.174).

La 21 ianuarie 2021 data de pe plicul poștal (f.d.191), Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs motivat împotriva deciziei din 11 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău (f.d.185-188).

În motivarea recursului a invocat că, nu este de acord cu decizia contestată, deoarece instanța de apel nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei, a aplicat eronat normele de drept material și procedural.

A menționat că, hotărârile instanțelor ierarhic inferioare sunt neîntemeiate, întrucât rezultă din interpretarea eronată a legii materiale aplicabile cazului, anume art.

61 alin. (1) din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri. Mai mult, legea nominalizată nu prevede dreptul la recalcularea pensiei stabilită anterior sau stabilirea din nou a pensiei după o eventuală reangajare a beneficiarului de pensie și obținerii unei noi vechimi în muncă.

Având în vedere că intimatul este deja beneficiar de pensie pentru vechime în muncă stabilită potrivit legii citate, Casa Națională de Asigurări Sociale corect a respins cerința intimatului dat fiind faptul că temei de drept pentru recalculare a pensiei în cazul reangajării și obținerii unei noi vechimi în serviciu nu există.

Recurentul a solicitat casarea deciziei din 11 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău cu emiterea unei decizii noi.

La 15 februarie 2021, în adresa lui Beltei Victor, a fost expediată copia cererii de recurs nemotivată depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d.180), fiind recepționată la 17 februarie 2021 ceea ce se atestă prin avizul de recepție anexat la actele cauzei (f.d.186).

La 23 martie 2021, ulterior la 12 aprilie 2021, Beltei Victor a depus referință, prin care a solicitat respingea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale și menținerea fără modificări a hotărârii primei instanțe și deciziei instanței de apel (f.d.192-194, 205-207).

Examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că recursul este inadmisibil din următoarele motive.

Conform art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) și (2) lit. e) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere.

Recursul se declară inadmisibil în special când motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art.245 alin. (2).

În conformitate cu art. 245 din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Din materialele dosarului rezultă că decizia instanței de apel a fost pronunțată public la 11 noiembrie 2020.

Instanța de recurs atestă că la materialele cauzei lipsește notificarea dispozitivului deciziei 11 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

La 09 decembrie 2020 (data de pe plicul poștal), în termenul prevăzut de art. 245 alin. (1) din Codul administrativ, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs

nemotivat împotriva deciziei 11 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei constatăte cu emiterea unei decizii noi (f.d.175).

Tot din materialele cauzei, completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ atestă că la 21 decembrie 2020, ora 17:30, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale pentru notificare decizia motivată din 11 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică (f.d.174).

În privința modalităților de comunicare și notificare, Codul administrativ statuează la art. 96 alin. (1) că notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

În corespundere cu art. 33 din Codul administrativ, comunicarea interinstituțională și comunicarea cu participanții sau cu publicul în cadrul procedurii administrative se face prin orice mijloc (verbal, poștă, telefon, fax, poștă electronică etc.), acordându-se prioritate mijloacelor care asigură o mai mare eficiență, rapiditate și economie de costuri.

Sub acest aspect completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că, prin prisma art. 33 din Codul administrativ, recepționarea deciziei motivate din 11 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău de către Casa Națională de Asigurări Sociale, înlătură orice viciu de necomunicare a acestui act recurentului. Mai mult, pe parcursul judecării cauzei în instanța de apel, comunicarea cu Casa Națională de Asigurări Sociale s-a realizat prin intermediul poștei electronice jurist@cnas.gov.md (f.d.159), iar ultima obiecții nu a avut.

Din coroborarea prevederilor legale precitate cu circumstanțele de fapt constatate, completul constată că începutul curgerii termenului de depunere a motivării recursului acestuia este ziua imediat următoare datei calendaristice notificării deciziei, adică ziua de 22 decembrie 2020.

În acest sens sunt relevante dispozițiile art. 63 din Codul administrativ, calcularea termenelor în procedura administrativă se efectuează în conformitate cu prevederile art.259–266 din Codul civil.

Dacă o autoritate publică trebuie să efectueze prestații doar pentru o anumită perioadă de timp, atunci această perioadă expiră în ultima zi a ei, chiar și atunci când aceasta este o zi de sâmbătă, duminică sau o zi liberă stabilită prin lege.

Subsecvent acestui aspect Colegiul evocă faptul că, prin Legea privind modernizarea Codului civil și modificarea unor acte legislative nr. 133 din 15 noiembrie 2018, a fost schimbată numerotarea unor articole din Codul civil.

Așa, în redacția Codului civil modificat prin Legea nr. 133 din 15 noiembrie 2018, instituția calculării termenului este reglementată de Titlul IV Capitolul I, art. 383-390.

Respectiv, deși Codul administrativ prevede că calcularea termenelor în procedura administrativă se efectuează în conformitate cu prevederile art. 259-266 din Codul civil, de facto urmează a fi aplicate prevederile art. 383-390 din Codul civil în redacția Legii nr. 133 din 15 noiembrie 2018.

Așadar, potrivit art. 385 alin. (1) din Codul civil, dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe

parcursul zilei, atunci ziua survenirii evenimentului sau momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

Astfel, având în vedere că termenul de depunere a motivării recursului a început să curgă în data de 22 decembrie 2020, se constată că termenul limită a fost ziua de 20 ianuarie 2021, ora 24:00.

Însă, distinct acestor circumstanțe, Casa Națională de Asigurări Sociale nu a depus cerere de recurs motivată în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei prin poșta electronică la 21 decembrie 2020, dar potrivit informațiilor publice plasate pe pagina web a ÎS „Poșta Moldovei” la rubrica „serviciul on-line de urmărire a expedierii (Track&Trace)” [<https://www.posta.md/ro/tracking?id=DS8000234563AS>], recursul motivat a fost depus la 21 ianuarie 2021, în afara termenului prevăzut de lege.

La aspectul dat completul consideră că de la momentul notificării prin intermediul poștei electronice a deciziei motivate din 11 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, Casa Națională de Asigurări Sociale a dispus de timp suficient și rezonabil pentru a face uz de dreptul procedural și a depune recurs motivat în interiorul termenului instituit la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. Or, fiind interesat în soarta soluționării prezentului litigiu, recurentul trebuia să întreprindă toate măsurile necesare de a proteja dreptul său de acces la instanță prin depunerea în termen a recursului și a motivării acestuia, în caz contrar intervenind *uno actu* aplicarea, cu titlu de sancțiune procedurală, declararea recursului inadmisibil în temeiul articolului 246 alin. (2) lit. e) din Codul administrativ.

Totodată, instanța de recurs punctează că recurentul Casa Națională de Asigurări Sociale nu a depus cerere privind repunerea recursului în termen în sensul art. 65 alin. (1) și (2) din Codul administrativ și nici nu a prezentat probe pertinente și admisibile în vederea argumentării omiterii termenului legal, motiv din care recursul necesită a fi declarat inadmisibil.

Completul învederează că în sensul principiului *nemo censetur ignorare legem* necunoașterea sau cunoașterea greșită a legii nu exonerează persoanele de obligația de a se conforma legii.

Prin urmare, nerespectarea termenului de depunere a recursului se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv și indiferent al recurentului, care trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile procedurale.

În atare circumstanțe, completul opinează că declararea recursului depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale ca fiind inadmisibil este compatibilă cu respectarea prevederilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar leza principiul securității raporturilor juridice.

Or, certitudinea legală impusă regulilor de procedură civilă, în calitate de condiție *sine qua non* a unui proces echitabil, vizează atât drepturile recurenților, cât și ale intimaților, astfel încât instanța de judecată nefiind în drept de a substitui voința legislatorului materializată în conținutul normelor de procedură civilă în vederea exonerării recurentului de sancțiunile procedurale din motivul înțelegerii greșite de către acesta a efectelor legale.

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. art. 230, 245, 246 alin. (1) și (2) lit. e) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Svetlana Filincova

Victor Burduh